

बार्षिक समिक्षा गोष्ठी २०७२-७३ को प्रतिवेदन

पृष्ठभूमि:

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावलीमा भएका व्यवस्था अनुसार जिल्ला विकास समितिले संयोजन गरी जिल्लाका विषयगत कार्यालयहरू र गैरसरकारी संस्थाहरू समेतले एक आर्थिक वर्षमा संचालन गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरूको वार्षिक प्रगती समिक्षा गर्नु पर्ने हुन्छ । जिल्ला विकास समिति नवलपरासीले आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा संपन्न गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरू, विभिन्न विषयगत कार्यालयहरूका कार्यक्रमहरूका साथै जिल्लामा कार्यक्रम गरिरहेका गैर सरकारी संस्थाहरूको कार्यक्रमहरूको वार्षिक प्रगती समिक्षा कार्यक्रम जिल्ला विकास समितिका स्थानीय विकास अधिकारी श्री लालकृष्ण शर्मा पौडेलको अध्यक्षता मिति २०७२/५/१५ र १६ गतेका दिन परासी क्याम्पसको सभाहलमा संपन्न भयो । उक्त समिक्षा गोष्ठीमा, जिल्लाका विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुखहरू, जिल्ला विकास समिति, विषयगत कार्यालयका प्रमुखहरू, गाउँ विकास समितिका सचिवहरू, गैरसरकारी संस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरू, नागरिक समाजका प्रतिनिधि, पत्रकार एवं संचारकर्मीहरूका साथै संलग्न अनसुची वमाजिमको उपस्थिति रहेको थियो ।

आसन ग्रहणको कार्यक्रम:

कार्यक्रमको शुरुमा आसन ग्रहणको कार्यक्रम राखिएको थियो । जिल्ला विकास समितिका स्थानीय विकास अधिकारीवाट अध्यक्षता ग्रहण पश्चात प्रमुख अतिथिका रूपमा व्यवस्थापिका संसदका माननिय सभासद श्री सिन्धु जलेसा, जिल्ला स्थित राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू विषयगत कार्यालयका प्रमुखहरू संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरू पत्रकार नागरिक समाज आदिको आसन ग्रहण कार्यक्रम भयो ।

प्रस्तुतीकरण शत्र

प्रस्तुतीकरण शत्रको शुरुमा स्थानीय विकास अधिकारीवाट प्रस्तुतीकरण गर्दा समयलाई ध्यान दिनुपर्ने, समय १० मिनेटको रहेको, प्रस्तुती Issue Based हुनुपर्ने जस्ता कुराको पुनरावृत्ति गराउनुभएको थियो ।

प्रस्तुतीकरण शत्र गैरसरकारी संस्था : मिति ०७२/५/१५

१. विजय विकास स्रोतकेन्द्र, गैडाकोट
२. नेपाल परिवार नियोजन संघ
३. सहमति, गैडाकोट
४. हिकोडेफ, कावासोति
५. इन्द्रणी सामाजिक विकास मंच, पंचनगर
६. रिम्स नेपाल
७. अग्रयौली सामुदायिक पुस्तकालय
८. लुम्बिनी प्लस
९. महिला कानून विकास मञ्च
१०. इसाई समाज
११. सुआहारा

प्रस्तुतीकरणको सन्दर्भमा उठेका सवाल, जिज्ञासा र प्रमुख सुझावहरू

- कार्यक्रम सञ्चालनमा दोहोरोपना देखिएकोले सोको सामाधान गरिनुपर्ने समन्वयलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने ।
- HIV / AIDS क्षेत्रमा काम गर्ने सरोकारवालाहरूले स्थानीय निकाय संग प्रभावकारी समन्वय कायम गर्न नसकेको, बजेटको अंक ठूलो भएको, कार्यक्रमको प्रभावकारीता कमजोर देखिएको छ ।

- मधेशी, महिला, दलित, जनजाती लगायतका समाजका सिमान्तकृत समुदायको जनताको कानूनमा पंहुच स्थापना गर्न स्थापित संस्था सम्बन्धित वर्ग सम्म पून नसक्दा लक्षित वर्गले फाइदा पाउन नसकेको हुदासरोकारवाला निकायले सेवा दिन पहल गर्नुपर्ने ।
- गैर सरकारी संस्थाहरूको कार्यक्षेत्र पहाड र मधेश दुवै क्षेत्रका गरिव तथा पिछडिएका समुदाय केन्द्रित हुनुपर्यो, कार्यक्रम कार्यान्वयनमा क्षेत्रिय रूपमा पूर्वाग्रही हुनु भएन ।
- गैर सरकारी संस्थाहरूले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विषयगत कार्यालयहरु संग संस्थागत रूपमा प्रभावकारी समन्वय गर्नुपर्यो ।
- संस्थाहरूले गर्ने विकास क्रियाकलापले फरक क्षमता भएकालाई पनि फाइदा पुर्याउने तर्फ ध्यान दिनुपर्यो, भौतिक पूर्वाधारहरु अपांग मैत्री बनाउनुपर्यो ।
- जिल्लाका वोट, मुसहर, माझी लगायतका सिमान्तीकृत वर्गमा काम गर्ने सम्बन्धीत संस्थाहरूले ति वर्गका क्षमता विकास तथा रोजगारी सिर्जनामा ध्यान दिनुपर्ने ।

प्रस्तुतीकरण शत्र गैरसरकारी संस्था : मिति ०७२/५/१६

१. जिल्ला कृषि विकास कार्यालय
२. जिल्ला पशुसेवा कार्यालय
३. जिल्ला वन कार्यालय
४. डिभिजन सहकारी कार्यालय
५. जिल्ला भुसंरक्षण कार्यालय
६. घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय
७. जिल्ला शिक्षा कार्यालय
८. जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
९. महिला तथा बालबालिका कार्यालय
१०. सडक डिभिजन कार्यालय, वुटवल
११. खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय
१२. जिल्ला प्रविधिक कार्यालय
१३. जिल्ला विकास समितिको कार्यालय

प्रस्तुतीकरणका क्रममा सम्बन्धित कार्यालयको प्रस्तुतीको समाप्ती पश्चात सो कार्यालयका कार्यक्रम तथा प्रगतीका विषयमा विभिन्न राजनैतिक दलका प्रतिनिधि तथा अन्य सहभागीहरूवाट जिज्ञासा गरिएको थियो । विभिन्न विषयगत कार्यालयहरु तथा गैससको प्रस्तुतीमा उठेका सवाल एवं जिज्ञासा तथा सुझावहरूको समष्टी यस प्रकार रहेको छ ।

१. जिल्ला कृषि विकास कार्यालय:

- साना सिंचाइको गुरुयोजना बनाउन पहल गर्नु पर्ने, यस कार्यक्रममा पम्पिंग सेट वितरण गर्ने आधार बनाउनुपर्ने
- बजार सुदृढीकरणमा ध्यान दिनुपर्ने, कृषिमा यूवालाई आकर्षण गर्नुपर्ने, कृषि विमालाई थप प्रचार गर्नुपर्ने, सेवालाई सवै क्षेत्र, तह सम्म पुर्याउनुपर्ने, जैविक खेतीलाई प्रोत्साहान दिनुपर्ने ।

२. जिल्ला पशुसेवा कार्यालय

- पशु डाक्टरको पहुचलाइ वृद्धि गर्न तर्फ लाग्नुपर्ने
- औषधपिसलहरूको अनगमनलाइ प्रभावकारी बनाउनु पर्ने

- वर्डप्लूको सचेतना कार्यक्रम ग्रामिण स्तर सम्म पुर्याउनु पर्ने

३. जिल्ला वन कार्यालय

- अनधिकृत वन फडानी नियन्त्रण गर्न ध्यान नपुगेको, वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन र Biogas निर्माणमा ध्यान दिनुपर्ने ।
- वन अतिक्रमण गरी वस्ति वसायउने कार्यलाई नियन्त्रण गर्नुपर्ने
- आगलागी नियन्त्रणका लागि सचेतना कार्यक्रम लाई वढाउनु पर्ने
- दक्षिणका जनताको वनमा पहुच वृद्धि गर्नुपर्ने
- सामुदायिक वनको नियमित अन्तगमन भएकोमा आगामी समयमा निरन्तरता दिनुपर्ने ।
- चुरे संरक्षणमा कार्यालय सम्वेदनशिल भएकोमा राम्रो भएको साथै यसको दिगो व्यवस्थापनमा समन्वयात्मक प्रयास जरुरी ।

४. डिभिजन सहाकारी कार्यालय

- अरुको नामवाट लेखा परिक्षण गर्ने प्रवृत्तिलाई नियन्त्रण गर्नुपर्ने
- सहकारी अनुगमन वढाउनुपर्ने
- सहकारीहरूको जनशक्तिको क्षमता विकासको कार्यक्रम ल्याउन पर्ने
- एउटा व्यक्ति एक मात्र संस्थामा आवद् हुनुपर्ने कानुनी व्यवस्थाको कार्यान्वयन हुनुपर्ने ।

५. जिल्ला भुसंरक्षण कार्यालय

- भुसंरक्षणका दृष्टीले संवेदनशील स्थानमा कार्यक्रम जानु पर्ने
- योजना तर्जुमा गर्दा गाविस स्तरको मागलाई वढी ध्यान दिनुपर्ने
- कार्यक्रम कार्यान्वयनमा जल उत्पन्न प्रकोप डिभिजन कार्यालय संग समन्वय गर्नुपर्ने ।

६. घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय

- समावेशीकरणलाई ध्यान दिनुपर्ने
- अनुगमनलाई वढाउनु पर्ने
- प्रशिक्षकको योग्यता र क्षमतालाई ध्यान दिनु पर्ने

७. जिल्ला शिक्षा कार्यालय

- शिक्षक कोटा वितरण, भवन वितरण तथा टात्रवृत्ति वितरण जस्ता कार्यक्रम पारदर्शी हुनु पर्ने
- विद्यालय तथा मदर्शा व्यवस्थापन समितिको क्षमता वढाउनु पर्ने

८. जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय

- डाक्टरको दरवन्दी वढाउन पहल गर्नु पर्ने
- पहाडी गाविसमा स्वास्थ्य सेवाको पहुच वढाउन ध्यान दिनु पर्ने
- पाठेघरको समस्या समाधानका कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा वढाउनु पर्ने
- स्वास्थ्य चौकी तथा उप स्वास्थ्य चौकीको सेवाको प्रभावकारिता अनुगमन गर्नु पर्ने

१० सडक डिभिजन कार्यालय वुटवल

- जिविस संगको समन्वय प्रभावकारी बनाउनु पर्ने ।
- योजनाहरूमा दाहोरापना देखिएकोले ध्यान दिनु पर्ने एकै ठाउमा धेरै संस्थाको योजना पर्दा कुन काम कस्को भनी छुटाउन गाह्रो भएको ।
- ममृत संभारको काम राम्रो हुनु पर्ने ।
- पारदर्शितालाइ ध्यान दिनु पर्ने ।

समापन सत्रः

प्रस्तुतीकरण सत्रको समाप्ती पछि समपन पछि कार्यक्रम समापन शत्रमा प्रवेश गरेको थियो । समयलाइ मध्यनजर राख्दै समापन सत्रलाइ छोटो रूपमा सम्पन्न गर्ने सहमति अनुसार संचालन भयो । सो सत्रमा आफ्नो मन्तव्य राख्दै राजनैतिक दलका प्रतिनीधीहरूले कार्यक्रम सफल र सकारात्मक रहेको,सवै निकायको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न अनुगमन गर्नु पर्ने साथै यस पटकका कमजोरीलाइ आगामी दिनमा सच्चान समिक्षाको निचोडले मार्ग प्रशस्त गरौस भन्ने सुभेच्छा समेत पकट गर्नु भएको थियो । । समापन मन्तव्य राख्दै स्थानीय विकास अधिकारी श्री लाल कृष्ण शर्मा पौडेलले राजनैतिक दल तथा अन्य सरोकारवालाहरूवाट समिक्षा गोष्ठिमा मात्र नभएर अन्य समयमा समेत निरन्तर मार्गदर्शन प्राप्त हुने साथै समिक्षामा सरोकारवालाहरू सवै वाट दिइएका पृष्ठपोषणहरू आगामी दिनमा नीति तर्जुमा र कार्यायान्वयनमा मार्गदर्शन हुने अपेक्षाका साथ उपस्थित प्रमुख अथिती, विशेष अथिती लगायत अन्य सवै कार्यालय प्रमुख , नागरिक समाज, नीजि क्षेत्र, सरकारी कर्मचारी तथा कार्यक्रममा सहयोग पुर्याउनै उपस्थित सम्पूर्णमा धन्यवाद दिदै कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो ।

निर्णय नं १ आज मिति ०७३१।१५ गतेका दिन जिल्ला स्तरिय समिक्षा गोष्ठाठमा गत आ.व.मा जिल्ला परिषद्वाट कार्यक्रम स्वीकृत गराएका जिल्लामा काम गर्ने देहायका संघ संस्थाको प्रस्तुतीकरण भएकोमा उक्त कार्यप्रगतिको वारेमा व्यापक समिक्षा गरियो ।

संघ संस्थातर्फ :

१. विजय विकास स्रोतकेन्द्र, गैडाकोट
२. सहमति, गैडाकोट
३. हिकोडेफ, कावासोति
४. इन्द्रणी सामाजिक विकास मंच, पंचनगर
५. लुम्बिनी प्लस
६. महिला कानून विकास मञ्च
७. इसाई समाज
८. मेड नेपाल
९. सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र
१०. विकल्प
११. लुम्बिनी प्लस

निर्णय नं २ आज मिति ०७३१।१६ गतेका दिन जिल्ला स्तरिय समिक्षा गोष्ठाठमा गत आ.व.मा जिल्ला परिषद्वाट कार्यक्रम स्वीकृत गराएका जिल्लामा काम गर्ने देहायका सरकारी कार्यालयहरुको प्रस्तुतीकरण भएकोमा उक्त कार्यप्रगतिको वारेमा व्यापक समिक्षा गरियो ।

१. जिल्ला कृषि विकास कार्यालय
२. जिल्ला पशुसेवा कार्यालय
३. जिल्ला वन कार्यालय
४. डिभिजन सहकारी कार्यालय
५. जिल्ला भुसंरक्षण कार्यालय
६. घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय
७. जिल्ला शिक्षा कार्यालय
८. जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
९. महिला तथा बालबालिका कार्यालय
१०. सडक डिभिजन कार्यालय, वुटवल
११. खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय,
१२. जिल्ला प्रविधिक कार्यालय
१३. जिल्ला विकास समितिको कार्यालय

निर्णय नं २ : माथिका विभिन्न कार्यालयका तर्फवाट प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरुले गरेको प्रस्तुती सम्बन्धमा राजनैतिक दल, गाविस सचिव, विषयगत कार्यालय, पत्रकार नागरिक समाजका व्यक्तिहरु लगायतवाट जिज्ञासा राखिएको र सो उपर सरोकारवाला कार्यालयहरुवाट छ्स्ट पारिएको थियो । साथै आगामी दिनमा दिनमा दिइएका सुझावलाई आत्मसाथ गर्दै कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ३: उक्त समिक्षा गोष्ठिको शुरुदेखी समापन सम्मको प्रस्तुती लगायत विभिन्न व्यक्ति वाट उठाइएका जिज्ञासा, दिइएका सुभावा, छलफलका विषयहरु, संघ संस्थावाट प्रस्टाइएका कुराहरु लगायतका विवरण तयार गरी यसै साथ राख्ने साथै एक प्रति मन्त्रालय पठाउने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ४ : समिक्षा गोष्ठि सफल गराउन सहयोग पुर्याउनुहुने महानुभावहरु प्रमुख अथिती, विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख ज्यूहरु , निजी क्षेत्र , नागरिक समाज , पत्रकार महानुभावहरु, जिविस र गाविकसका सवै कर्मचारीहरु लगायत संपूर्ण उपस्थितीमा धन्यवाद ज्ञापन गर्ने निर्णय गरियो ।